

mante, imo adsentientibus expresse concilii Chalcedonensis patribus universis in testimonio ipso ab adversario prolato (1). Quo igitur recidit machina illa ab adversario nobis objecta? Ita nempe firma sunt catholica dogmata ut nunquam ne latum quidem unguem dimoveri aut conenti possint. Tantum abest ut *moralis certitudine* constare possit traditionem catholicam non agnovisse rom. pontifices uti Petri successores *jure divino!*

Ad 2. D. Conferunt ad ostendam Ecclesie romanae *præminentiam et superioritatem* jure divino, C. jure ecclesiastico tantum N. Si enim ejusmodi præminentia Ecclesie romanae obtigit ex eo quod rom. pontifices jure divino in Petri primatum succedunt, uti ex hactenus dictis luculentissime patet, jam eodem jure hac præminentia et superioritate in universam Ecclesiam gaudet Ecclesia romana, seu potius rom. pontifex. Lubenti animo hic etiam gratulamur adversario de eo quod proficitur se plenissime admittere; verum opus est, si velit veritatem integram agnoscere, ut ulterius progrediatur, atque admittat juxta apostolicam traditionem ejusmodi præminentiam plane de *jure divino*. Siquidem ex dictis que ipse falso fundamento superstruxit in conclusione, concidant necesse est (2).

III. Obj. 1. A divino jure repeti nequit quod ex mero hominis arbitrio dependet; talis porro est successio rom. pontificum in Petri primatum: etenim quod Petrus Romam potius in sedem elegerit quam urbem aliam qualemcumque, factum est mere humano, a libera scilicet Petri voluntate ita sese determinante dependens; 2. jamvero jus divinum a facto humano prorsus independens est. 3. Quemadmodum igitur in arbitrio Petri fuit Romæ potius quam alibi cathedram suam collocare, ita et in arbitrio Ecclesie est Petri cathedram alio transferre, e. g. Mediolanum, Petropolim, Berolinum, etc. Si præsertim id rerum adjuncta atque Ecclesie ipsius utilitas exposcerent; perperam ergo rom. pontifices jus divinum obtendunt in successione in Petri primatum (3).

(1) Cf. Christ. Lupum in Schol. ad can. 28. conc. Chalcedon. opp. ed. cit. tom. II. pag. 110. ubi eandem exceptionem quam hic urget Palmer jamdiu adversus Mare. Anton. de Dominis protulerat.

(2) Hic obiter observo Palmerium technas movere adversus successione rom. pontificum in Petri primatum *jure divino*, eo quod hæc formula non invenitur expressa in patrum testimoniis, licet ut vidimus, rem ipsam quæ formula illa significatur ipsi apertissime tradant. Cum vero agit de infallibili Ecclesie auctoritate, quam ipse pariter non vult admittere, licet expresse et aperte certatim patres illam inculcent, alia ratione tunc ipsorum testimonia eludit. Ita proinde sese gessisset, si apertis verbis eandem formulam patres adhibuissent.

(3) Ita Febronius ejusque sectatores passim; atque exinde ejusmodi quæstio, utrum Ecclesie auctoritate a Sede romana in aliam primatum possit transferri, celebris effecta est, de qua jam ab an. 1782. scripsit auctor *Epistolæ in causa: an summus pontifex a romana Ecclesia avellet alio transferri possit?* atque an. 1787. Vicini thesibus hæc publicæ disputationi proposita fuit: *Episcopatum romano non ita annexum esse dicimus primatum, ut ecclesia illam in aliam quamcumque cathedram transferre non possit.* Dixi exinde celebrem factam esse hæc quæstionem; siquidem notum est nonnullos scholasticos et theologos existimasse absolute fieri posse, ut primatum, seu summum pontificatus auctoritate Ecclesie aut rom. pontificis a Sede

R. ad 1. D. A jure divino repeti nequit quod a mero hominis arbitrio pendet in ipsa re instituenda, C. in ponenda conditione ut res quæ divino jure instituta est suum sortiat effectum N. Quod ut exemplo familiari illustretur, ex divina institutione fit, ut panis per consecrationem convertatur in Christi corpus, a sacerdotis tamen arbitrio pendet in hunc potius quam illum panem verba consecrationis proferre. Ast si semel panem aliquem consecraverit, in nullius jam potestate est consecrationem a pane illo auferre, ac vere diceretur jure divino, seu ex divina institutione panem illum factum esse corpus Christi, quamvis a facto mere humano sive mero alicujus sacerdotis arbitrio factum sit, ut panis ille in corpus Christi per consecrationem fuerit mutatus (1). Hoc autem ut casui nostro applicemus, ex divina institutione, sive divino jure institutus est in Ecclesia primatus in persona Petri cui divinitus collatus est ejusque legitimis successoribus perpetuo duraturus: in Petri arbitrio erat sibi eligere in sedem episcopatus ac propterea primatus sui sive Romam, sive Mediolanum (2): posito autem quod in sedem fixam sui episcopatus atque primatus Romam aut Mediolanum delegerit, rexitque usque ad obitum suum, jam in nullius est potestate a successoribus in hanc sedem Petri episcopatum et primatum dispescere atque divellere. Jam enim divinum, verificata conditione per factum quamvis liberum Petri, ab hac sede inseparabile est. Hinc quicumque legitime succedunt in Petri sedem, divino

romana in aliam posset transferri, ejusmodi sunt Scetus in 4. sent. dist. 24. Card. Cusanus de concordant. cathol. lib. II. cap. 54. (qui tamen postea in epist. ad Bohemos eam sententiam retractavit); Cordubensis, lib. IV. q. 1. Banæz in II. Quest. 1. art. 10. Dom. Soto in IV. sent. tom. II. dist. 24. q. 2. art. 5. ed. Venet. 1755. pag. 40. Paludanus, Amænanus, Mendoza apud Suarez, de triplici virtute Theol. Tract. De fide disp. 10. sect. 5. n. 9. Thom. Waldensis apud Cordubensem in Doctr. Fidei, lib. II. art. 2. cap. 41. Ballerius in *Vindictis auctoritatis pontificis*, cap. 8. §. 2. negat quidem Ecclesiam, prout separatim a summo pontifice consideratur, posse alio transferre primatum; at dubium se exhibet, num id fieri possit a rom. pontifice, neque facile decidendum esse affirmat. Ne unus tamen ex recensitis auctoribus catholicis concludit, uti Febronius et ante ipsum Lutheranus Amesius apud Dupinium de ant. eccles. disciplina, diss. 4. §. 5. pag. 554. intulerunt, ex eo nempe quod pontificum rom. successio in facto humano fundetur, atque in Scripturis non narretur, haud divinum sed humanum esse jus, quo pontifices romani in Petri primatum succedunt.

(1) Cf. Gerbil. in commentariis a Justino Febronio in suam retractationem editam *animadversiones*. Opp. cit. ed. tom. XIII. *posit.* IX. pag. 241. qui inter cetera præclara observat: « Unum illud, quod contra facere videtur, nexum primatus cum rom. Sede ex Petri facto pendere, nullius omnino momenti est. Multa quippe sunt, quæ ut sint et existant, factum humanum prærequirunt; statim autem atque facto humano prodierunt, divino plane jure sancuntur; » quod deinde plurimis exemplis declarat, ac demum concludit: « Non est ergo confundendum factum cum jure, quod, posito facto, divina institutione exoritur: factum quidem interponitur, idque humanum; sed eo posito, prævia Christi institutione jus ipsum divinum exerit sese, et explicat. »

(2) Cf. Bellarm. de summo pontif. lib. IV. cap. 4. n. 15. Bellarmino, quod mireris, assentitur Dupinium, diss. 4. *de ant. discipl.* eamque adstruit adversus Amesium; quoad auctores catholicos, si excipias paucos illos, quos modo recensuimus, communis doctrina est, non amplius separari posse primatum a rom. Sede neque ab Ecclesia neque a rom. pontifice. Horum elenchum exhibet Zaccaria in *anti-Febronio* diss. 2. pag. 17. seqq. Cf. etiam Boigeni, *de piscopato*, cap. 5. art. 4.

jure succedunt in ejus primatum. Idem die de electione personali cujusvis pontificis quæ fit a cardinalibus. Electio quippe alicujus peculiaris individui in pontificem est factum mere humanum; ast vero hoc posito, electus a Christo immediate totam suam obtinet auctoritatem (1).

Ad 2. D. Id est jus divinum summi pontificatus seu primatus in se spectati independens est a facto humano, C. est independens a facto humano ad verificandam successionem personalem N. Responsio patet ex dictis (2).

Ad 3. N. Quamvis enim in arbitrio Petri fuerit hanc potius quam illam urbem in sedem deligere, attamen electione facta ac morte post electionem superveniente in eadem sede, jam in potestate pontificis aut alterius haud est Ecclesie sedem ac titulum alio transferre. De jure siquidem divino est, ut diximus, in Petri successores summum Ecclesie primatum a Christo institutum transire. Quare in nullis alios quam in legitimos Petri successores ex divina institutione primatum dimanare potest. Aliud porro est de *residentia* disserere, aliud vero de *sede ac se-*

(1) Cf. Zaccaria, *anti-Febronio* tom. II. cit. diss. 2. cap. 1. §. 4. Bened. XIV. *De synodo diocæ.* lib. II. cap. 1. §. 1. De-Marca Diss. 1. *De singulari primatu Petri* n. 20. Marc. Ant. Cappellum Disp. 2. *de successione episcopi rom. in pontificatu* Colon. Agrip. 1621. cap. 1. Cf. etiam Suarez in *Defens. Fidei adv. anglicanæ sectæ errores*, lib. III. cap. 12. seqq. usque ad cap. 20.

(2) Haud pauci nec ignobiles scriptores censent non absque Christi voluntate Petrum Romæ sedem suam collocasse, de qua quamvis ex Scripturis non constet, attamen D. Carol. du Plessis d'Argentré doctor Sorbonicus id ita certum ratumque habet, ut de eo dubitari non sinat, cf. ejus *Elem. Theologica* cap. 9. §. 2. ed. Paris. 1702. p. 265. seqq. Sane credibile est haud absque Christi dispositione, aut saltem Sp. sancti impulsu Petrum illud egisse ex quo determinandus in perpetuum erat Ecclesie primatus in peculiari Sede. Nec desunt in antiquitate hujus assertionis fundamenta. S. Leo serm. 1. de ss. Apost. Petro et Paulo cap. 5. ed. cit. « Beatissimus Petrus, inquit, princeps apostolici ordinis ad arcem romani destinatus imperii, ut lux veritatis que in omnium gentium revelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet. » S. Gelasius ep. XIV. « Duodecim, scribit, certe fuere Apostoli, paribus meritis, parique dignitate suffulti. Cumque omnes æqualiter spiritali luce fulgerent, unum tamen principem ex illis voluit Christus, eumque dispensatione mirabili in dominam gentium Romam direxit, ut in præcipua Urbe vel prima primus et præcipuum dirigeret Petrum. » Collect. conc. Venet. Nic. Coleti, tom. V. col. 542; et ante ipsos Eusebius H. Ec. lib. II. cap. 14. loquens de Simonis magi præstigiis: « Conferunt, scribit, ipsis Claudii Augusti temporibus benigna et clementissima Dei providentia fortissimum et maximum inter Apostolos Petrum, et virtutis merito reliquorum omnium principem ac patronum, Romam adversus illam generis humani labem ac pestem perducit. » S. Ambrosius in *Serm. contr. Auxentium*, n. 15. refert quod cum Petrus a christianis rogaretur, ut paulisper persecutioni cederet: « Nocte muros egredi coepit, et videns sibi in porta Christiani occurrere, urbemque ingredi, ait: Domine, quo vadis? Respondit Christus: Venio (Romam) iterum crucifigi. . . intellexit ergo Petrus quod iterum Christus crucifigendus esset in servulo itaque sponte remeavit. » Ed. Maur. tom. II. col. 867. Licet vero protestantes Veleus Petrus et Basnagius hæc historiam veluti fabulam traducant, acerrimi tamen critici eam teneant, quos inter Fogginus op. cit. exercit. 17. pag. 404. seqq. et Mazochius in *Kalend. Neapol.* pag. 889. Sane ejus meminit Hegesipus lib. III. apud edit. Maur. in loc. cit. atque ad hæc historiam alludere videtur Origenes tom. XXI. in Joan. edit. Huet. hom. II. pag. 290. illam referens ex *Actis Pauli*, quæ fortasse olim vulgata erant sub tit. *Act. Petri et Pauli* ejusmodi sunt quæ refert Combesius ex Biblioth. regia Parisiensis. Hoc item factum memorat s. Greg. M. in Ps. 4. *Veniit*

dis titulo. Residentia enim non ita uni affixa loco est, ut justis intercedentibus causis, non possit alio transferri, uti sæpe contingit, tot præsertim annis quibus rom. pontifices Avenione commorati sunt; atque in hypothesi quod Roma deleteretur, aut ea christiani et catholici nominis hostes potirentur, idem omnino fieret. Sedes vero prout Petri est, ac sedis titulus a nulla humana auctoritate immutari potest ad in aliam sedem titulumve transferri. Quamobrem fieri quidem potest, ut summus pontifex resideat Viennæ, Mediolani, Berolini aut Petropoli; nunquam vero potest fieri, ut simplex episcopus viennensis aut petropolitanus sit summus pontifex, ubicumque idcirco resideat, semper erit pontifex romanus, ut possit dici, ac vere sit in primatu Petri successor (1).

CAPUT III. De natura et juribus primatus rom. pontificis.

Petrus Tamburinius ejusque assectæ non esse permiscendum rom. pontificis primatum cum potestate episcopali contendunt, sed primatum istum ejusdem affirmant esse speciei ac jura metropolitana et patriarchica, addito tantum jure representandi universalem Ecclesiam, atque in toto orbe procurandi puritatem fidei, morum ac disciplinae vigorem, ita ut omnibus rom. pontifici, modo tamen hic agat Ecclesie nomine, parendum sit. Magni sane interest peculiari solertia hæc expendere quæstionem ex qua haud exigui momenti corollaria pendunt. Si enim primatus natura episcopalis sit, jam sponte sua consequitur tum romani pontificis potestatem spectari minime posse in Ecclesia catholica universa uti potestatem *extraneam*, prout passim liberiores nonnulli scriptores, quod superius vidimus, eam vocare consueverunt: tum ve istius primatus rom. pontificem superiorum esse œcumenicis conciliis quæ ipse propterea solus cogere potest, iisdem præesse, eaque confirmare; tum demum ex eo dimanare jura indiscriminatum omnia, quibus in Ecclesiam universam rom. pontifex pollet. Jam vero talem esse primatum rom. pontificis naturam, ac talia propterea, quæ exinde consequuntur jura, insequentibus propositionibus ostendere aggredimur.

PROPOSITIO I. — Primatus auctoritas qua divino jure pollet rom. pontifex, auctoritas est episcopalis, quæ omnes complectitur Christifideles, etiam episcopos.

Auctoritas episcopalis consistit in immediata et (1) Hoc optime novit pontifex ille Avenione residens de quo loquitur Franc. Petrarcha in lib. *Epistolarum sine titulo*, ep. XV. in qua *calamitatem urbis Romæ deplorat*. Cum enim Pontifex Italis esset infensus, quidam ex ejus intimis familiaribus illi consuluit, ut papatum Romæ eriperet, et transferret Cathurcum in Vasconiam, ut hoc modo de Italis ulcisceretur. Quod consilium pontifex risu excepit, respondens: « Fecelisti me; hactenus te nondum delirare cognoveram. An ignoras, inscie, hæc via quam statuisse subtiliter visus es tibi, et me, et qui mihi successerint, episcopos cathurcenses fieri. . . illum vero, qui Romæ præfuerit, papam fore? Sic italium nomen dum evertere putas, attollis, et in antiquam restituis dignitatem. . . De titulis non certemus; velimus nolumus enim, rerum ca. ut Roma erit. » Opp. Francisci Petrarchæ, edit. Basileæ, 1581. tom. II. pag. 727-728. Noverat nempe pontifex, neminem, qui non fuerit Petro in cathedra Romana successor, posse summum pontificatum obtinere, qui ejusmodi successioni inseparabiliter annexus est.

(Trente-une.)

runt episcopi Constantinopolitani, ut non contenti præminencia quam affectabant super patriarchatus Alexandrinum et Antiochenum, sibi etiam subicere, si fieri potuisset, ipsam romanam Sedem contenderent. Percepto jamdiu timores exitus comprobavit (1). Merito ideo *œcumenici episcopi* denominationi fortiter restitit Magnus Gregorius ad mala semina suffocanda. Cum vero illud interdixisset Joanni, prudentis œconomie gratia debuit a se Gregorius pariter respuere, quamvis fateatur sibi illud competere jure posse (2). Interim ut præclarum humilitatis exemplum præberet, teste ejus biographo, sese exinde cœpit s. Gregorius *Servum servorum Dei* nuncupare (3).

Ad 4. D. Episcopatus unus est ratione originis, naturæ ac identitatis, C. ratione auctoritatis et jurisdictionis, N. Talem esse s. Cypriani mentem in objecto toties effato, patet ex eo quod s. martyr illud protulerit ad primatum constabillendum, ut inde erueret Ecclesie catholice unitatem. Unum propterea esse affirmat episcopatum ratione originis et radicis, quatenus omnes episcopatus particulares ab episcopatu romano, velut ab origine, exordium sumentes, eique velut radici adherentes cum eo unum pastorale corpus constituunt, unumque efficiunt episcopatum universalem, cujus principatum tenet rom. pontifex. Huc referuntur similitudines quibus ibidem s. Cyprianus usus est *multorum ramorum* qui unam arborem efformant, *multorum ri-*

(1) Ut patet ex schismate Photiano instaurato deinceps a Michaeli Cerulario. Cujus schismatis germina jamdiu levebantur in ecclesia Constantinopolitana a pluribus seculis, ut ex actis conciliorum et agendi ratione episcopatum illius sedis apertissime constat. Cf. Christ. Lupum in *Scholiiis* ad can. III. conc. Constantinopolitani I. et ad can. XXVIII. conc. Chalced. ubi ambitionis illorum præsulum principium, progressum, ac funestum tandem exitum exponit.

(2) Etenim s. Gregorius epist. cit. XVIII. ex lib. v. aperte scribit: « Numquid non, sicut vestra fraternitas novit, per venerandum Chalcedonense concilium hujus Apostolicæ Sedis antistes cui Deo disponente deservio, *universales* oblati honore vocati sunt? Sed tamen nullus unquam tali vocabulo appellari voluit, nullus sibi hoc temerarium nomen arripuit; ne si in pontificatus gradu gloriam singularitatis arripere, hanc omnibus fratribus negasse videretur. » Eadem fere repetit ibid. ep. XLIII. En quo sensu sanctus pontifex respuerit ejusmodi denominationem, et quo illam sensu temerariam ac profanam dixerit, ob pravum scilicet sensum quo usurpari poterat. Ceterum I. titulum hunc per se, quatenus oblati est a conc. Chalcedonensi, seu potius in libellis supplicibus qui Act. III. illius concilii lecti sunt, non reprehendit s. Gregorius, ut patet ex ep. XX. lib. V.; 2. rem hoc titulo significatam rom. pontifici constanter i se vindicat, dum vocat rom. pontificem *Capit fidei ex quo membrorum status integer manet*, ut in epist. XXXVII. lib. XIII; dum potestatem se exercere proficitur etiam in orientales episcopos subjectos aliis patriarchis, ut liquet ex epist. LXVI. lib. VI; dum affirmat a rom. pontifice causam primam tam iudicari uti constat ex ep. LIX. dum sibi tribuit jus aliorum episcoporum retractandi sententias, ut in epist. XXIX. lib. X; dum rom. pontificem « *Universis ecclesiis curam lapendere* » affirmat; dum loquens de romana Sede ait: « Nescio quis ei episcopus subjectus non sit » ut in epist. LIX. lib. IX. etc. etc. Cf. De Simeonibus op. cit. *De rom. pontificis judiciaria potestate*, cap. 4 § 2. et Nat. Alex. diss. 4. in sec. 1.

(3) Apud Bolland. tom. II. mensis Martii in *Vita a Joanne Diacono conscripta* lib. II. cap. 1. Ex hac porro vita non secus ac ex illa quam adornarunt Maurini editores (pp. tom. IV. ex scriptis s. Gregorii patet, utrum reipsa hic s. pontifex auctoritatem exerceat necne in Ecclesiam universam, orientalem et occidentalem.

*vorum, quorum unitas servatur in origine; qua de causa ecclesiam romanam appellat *raicem* et *matricem Ecclesie catholice* (1); nec aliunde obortas esse hæreses aut nata schismata affirmat, « quam inde, quod sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus sacerdos, et ad tempus in Ecclesia iudex vice Christi cogitatur, cui si secundum magisteria divina fraternitas obtemperaret universa, nemo adversum sacerdotum collegium quicquam moveret » (2). Jam vero ideo pars unius illius episcopatus universalis et individui in solidum tenetur ab episcopis singulis, non quod eadem sit jurisdictio et dignitas omnium episcoporum, quæ est romani pontificis, sed ratione ordinis et characteris episcopalis, qui de se indivisibilis est, totusque inest quibus imprimatur (3).*

Ad 5. N. Neque enim in objectis verbis voluit s. Cyprianus rom. pontificis auctoritatem excludere, verum unice intendit significare se plenam in suffragio ferendo de valore baptismi ab hæreticis collati libertatem episcopis relinquere (4). Quod si, ut nonnulli contendunt, voluit s. martyr iis alludere ad Stephanum rom. pontificem, non potestatem ejus carpit, sed, ut ipse falso existimabat, potestatis abusum, eo quod anathema comminatus fuerit in tot sanctissimos præules in re disciplinari ac nondum penitus eliquata (5).

Ad 6. D. Sunt omnes episcopi ejusdem meriti *di* sacerdotii, C. ejusdem potestatis ac jurisdictionis, N. Primum tantum affirmat Hieronymus ratione ordinis, ut diximus, et characteris; alterum autem nunquam dixit, imo contrarium ubique docuit (6).

Ad 7. Neg. *conseq. Pa. æ* enim seu *Patris* titulus antiquitus non solum episcopis sed et resbyteris passim tribuebatur (7), ut adhuc in præsentia sacerdotibus regularibus tribui solet, quin inde quidpiam

(1) Epist. XLV. ad Cornelium ed Maur. pag. 39.

(2) Epist. LV. ad eundem Cornelium pag. 82.

(3) Sane ab eodem s. martyre ep. cit. LV. dicitur. *Portio gregis singulis pastoribus adscripta* in quo ipse summum effatum luculentissime explicat. Verum de hoc textu cf. quæ scripsimus in tract. *De vera religione* part. 2. prop. 5. col. 205. seqq. Cf. etiam Ballerinum op. cit. *De vi et rat. primatus*. cap. 15. § 5. n. 10. seqq.

(4) De hoc aliisve similibus Cypriani testimoniis cf. Natalem Alex. diss. 4. in sec. 1. § 4. Obj. 2. ubi fuse ea ac plenissime discutit. Jam de hoc ipso egerat s. Augustinus lib. III. *De Baptismo* cap. 5. Cf. etiam card. Orsi lib. III. *De rom. pontificis auctoritate*. lib. III. cap. 5. art. 1.

(5) Cf. Baronium ad an. 238. n. 42. seqq. cum critica Pagii in an. 256. et juxta Baronium 259. Cf. item Gardil. in op. *Esame dei motivi*, etc. Part. 2. art. 6. opp. tom. XIV.

(6) Cf. Natalem Alex. loc. cit. Sensus profecto s. Hieronymi in objecto loco ex ejus scopo apertissime colligitur, retundendi nimirum diaconorum ecclesie romanæ audaciam, qui se præferebant presbyteris, inixi nescio cui consuetudini quæ vigeat in rom. ecclesia. Ad eos propterea compescendos s. Hieronymus vehementiori stylo eos perstringit qui ob auctoritatem et majestatem episcopi romani se audebant præferre presbyteris aliarum diocæson. Quare merito s. Hieronymus docet episcopos omnes spectata solum episcopi conditione et characteris æquales esse, neque eorum dignitatem intrinsicam pendere a maiori vel minori civitatum aut ecclesiarum amplitudine.

(7) Cf. Binghamum: *Origines, sive antiquit. ecclesiastica*, lib. II. cap. 12. § 7. et cap. 19. § 14. et Theoph. Raynaudum in op. cit. *Corona aurea* ad vocem *Papæ* ubi observat non solum sacerdotibus nomen istud sed quandoque iosis clericis inferioris ordinis fuisse tributum.

inferri possit ad presbyterorum æqualitatem cum episcopis adstruendam. Ideo vero quandoque episcopi successores Petri dicti sunt, quod in partem sollicitudinis Ecclesie Petro commissæ sint vocati; tam etiam quia ex dictis Petrus est fons et origo ecclesiastici ordinis, necnon potestatis in omnes episcopos suo modo derivatæ (1). Idem dic de appellatione *Vicarii Christi*, qua pariter interdum donati sunt episcopi, atque etiam presbyteri, quatenus in ministerio pro Christo legatione funguntur (2).

II. Obj. 1. Semel episcopatu universali rom. pontificis constituto, episcopi evaderent totidem ejusdem vicarii et ministri, quod esset evertere ecclesiasticam hierarchiam divinitus institutam. 2. Ordinaria papæ potestas in alienis diocæsis excitare facile posset turbamenta, contentiones, scandala, et in legitimis pastores contemptum. 3. Fieri præterea nequit ut unus rom. pontifex recte possit providere Ecclesie per universum orbem dispersæ. Neque ab hac sententia abhorret Bellarminus, qui inquiri, utrum expeditius foret ab uno principe regi totum terrarum orbem? Questionem porro negative resolvit, cum fieri non possit ut ab uno principe tot tamque dissimilium nationum regimen habeatur per ministros absque injustitia (3).

Resp. ad 1. Neg. *sequelam*, cum episcopatus universalis quem rom. pontifici adstruimus non excludat episcopatus particulares, imo supponat. Nec enim rom. pontifex per episcopos veluti per administratos aut vicarios suos Ecclesiam regit, sed eos constituit tanquam totidem principes ordinaria potestate instructos ad uniuscujusque ecclesie peculiaris bonum, quamvis cum debita subiectione in bujus potestatis exercitio a romana Sede ad servandam unitatem tum fidei tum communionis in Ecclesia universa. Tunc solum intervenit auctoritate sua rom. pontifex, cum aut alienius peculiaris diocæses aut Ecclesie universalis utilitas sive necessitas id ipsum postulat (4).

Ad 2. N. Patet siquidem ex modo dictis nullam prorsus jurium collisionem, nullas colluctationes, scandala nulla aut contemptum provenire in subjectos prælatos ex romani pontificis præminencia. Nam quemadmodum in una diocæsi multæ parœcie sunt, quæ proprium pastorem habent, nemo tamen immediatam ac ordinariam in singulos suæ diocæseos fideles jurisdictionem episcopo inficiatur, et nullæ perturbationes pertimescuntur, sic nullæ pertimescendæ sunt in casu nostro.

Ad 3. N. Res enim aliter se habet in ordine ad ecclesiasticum regimen, in quo, quamvis unus sit qui primatum exercet, nihilominus singulæ diocæses suos habent præules, qui non precaria auctoritate, sed propria et ordinaria eas regunt; nec enim, ut diximus, episcopi meri sunt papæ ministri, sed veri principes. Tot seculorum experientia aperte ostendit

(1) Cf. eundem Raynaudum ibid. ad vocem *Successor Petri*.

(2) Cf. Natalem Alex. Diss. cit. ad Object. IV.

(3) De rom. pontifice, lib. I. cap. 9. n. 71.

(4) Cf. Ballerinum: *Vindictæ auctoritatis pontificie contra opus Just. Febronii*, cap. 3. n. 5. seqq.

hujusmodi regiminis modum maxime opportunum esse. Neque opus est omnes mundi provincias iisdem civilibus legibus gubernari; postulat autem Ecclesie regimen quoscumque fideles eandem profiteri fidem, eadem habere sacramenta, quod fieri non posset, nisi unus veluti populus esset ab unico veluti principe in unitate coactus (1).

PROPOSITIO II. — *Romanus pontifex vi sui primatus suprema auctoritate gaudet in omnes episcopos etiam in generali synodo collectos.*

Tum hæc tum subsequentes propositiones sponte veluti sua profluunt ex doctrina hactenus vindicata. Priusquam tamen manum admoveamus ad efficiendum quod hic proposuimus, nonnulla ad legitimum questionis statum aperiendum præmittere necesse est.

Ac 1. quidem animadvertimus hanc controversiam agitari de suprema auctoritate, seu ut vocant *superioritate* seu præminencia rom. pontificis certi, legitimi, ac viventis supra concilium generale, non autem pontificis illegitimi, dubii (2) aut defuncti.

2. Animadvertimus hic non agi de concilio œcumenico cui præseserit rom. pontifex aut per se aut per legatos suos, quodque ipse confirmaverit; hæc enim ratione exposita thesis nullum sensum haberet, perinde enim esset atque adstruere rom. pontificem a quo omnem firmitatem, ut paulo post ostendemus, accipiunt conciliorum decreta esse sibi superiorem. Quod si decreta, pontificia auctoritate firmata, vim habent, ut nonnulli existimant, ad cogendum ipsum pontificem, id non ab intrinseca, ut ita dicam, eorum virtute provenit, sed ab extrinseca, ab altiori scilicet naturali divinoque jure, uti explicant qui ita sentiunt (3); alii quippe censent conciliorum etiam œcumenicorum canones et decreta disciplinaria, de quibus tantum est sermo, nunquam habere in pontifices vim *coactivam*, sed solum *directivam* (4). Itaque controversia movetur de relativa superioritate rom. pontificis seorsum sumpti supra concilium seorsum pariter spectatum a rom. pontifice; sic enim cum proponit Natalis Alexander strenuus sententiæ de superioritate concilii supra pontificem propugnator (5);

(1) Cf. Bellarm. loc. cit. n. 38. Hic essent expendenda, quæ Guillelmus Palmer op. cit. par. 7. cap. 4. pag. 506. seqq. affert ut evincat rom. pontificem non habere *jure divino* ordinariam jurisdictionem super Ecclesiam universam; et præterea eadem ordinariam jurisdictionem rom. pontificem *jure divino* minime pollere super episcopos reliquos; cum tamen ea quæ profert vel disjecta et præoccupata magna ex parte hic a nobis jam sint, partim vero pro opportunitate excutiemus, ne prolixiores simus, ea hic missa facimus, præsertim cum nihil novi proferat, quod ab auctoribus catholicis in confutatione Launoi et Dupinii jamdiu non fuerit apprime disjectum.

(2) Quo in casu munus concilii erit tantum inquirere in qualitates, conditionesque electionis, quia exerceat ullam potestatem seu auctoritatem in detrimentum auctoritatis pontificie, in quam, ut videbimus, concilium nihil potest.

(3) Ita Ballerinus in op. *De potestate ecclesiastica*, cap. 5.

(4) Cf. Bolgeni op. cit. cap. 4. art. 2. præcipue vero card. Orsi in op. *De rom. pontificis auctoritate*, lib. VII. cap. 4. seqq. ubi plenissime hoc argumentum evolvit.

(5) Diss. 4. sec. 13. et 16. art. 5. § 5. ubi agens de decretis sess. 4. et 5. concilii Constantiensis nititur ostendere adversus Schelstrate agi in illis decretis de concilio seorsum sumpto a rom. pontifice, et cui pontifex *collaborare* nollet, *ejusque mandatis parere*; imo contrarium sensum veluti *regulatorium* ac *ridiculum* traducit. Cf. etiam Bellar-